

פדוי צה לפנינו

הכל הזכיר לי את הודעות קול ישראל ערב שירת האחוה הגדולה שלנו. הרגשתי שרף, ולכת. שאלתי כמה מכרים איך להציג טרף, ונסתבר כי כולם נוטעים. בשש בבוקר הגעתי למקום האיסוף שלי, ליד הוילאג, רובע ההיפס של ניו יורק. השחר עלי מעל ברוקלין. השעה היתה כה מוקדמת, כי הנסיעה לוושינגטון באוטובוס אורכת חמש יחצו שעות. ברכבת זה רק ארבע שעות, אבל ברכבת אין כרטיסים. הם אולו מזמן. גם לרכבת המיוחדת. במקום האיסוף בכיכר יוניון הונדב תור ארוך-ארוך. עברתי על פניו והכרתי את כל הפרצופים. כלומר, ליד הוכרתי אותם אישית — אבל היו אלה בדיוק אותן הפנים שהייתי רגיל לפגושם אצלנו, בבוקר של שירת-שבת או שירת-אחוה. יכולתי לזהות כמעט כל אחד מהם — הסטודנטים הצעירים, נערות כסית, הפרופסור הצעיר עם אשתו, האידי-אליסט הקשיש עם ילדיו, ציירים, משוררים.

מאת אורי אבנרי

צעירים וצעירים מוקנים, חתיכות במיני, וגם סתם אורחים טובים שאיכפת להם. לפתע הודעה ברמקול: „שני שלישים של נהגי האוטובוסים סירבו להוביל אותנו. אין אוטובוסים כולם. תנסו לעלות על רכבת.“ דהיה מטורפת לתחנת-הרכבת. אין מקום ברכבות. קהל עצום כבר מחכה שם. מה לעשות? עושים הכרה עם כמה זוגות צעירי-ים. אולי שוכרים אוטו? טלפון להרג. לי-אביס, לשאר החברות. אין מכוניות היום. הכל נלקח מזמן. חזרה במונית לכיכר-יוניון. הצלה מן ה-שמיים. יש אוטובוסים. ועוד איוה! אוטובו-סים של בתי-ספר, טראנסעס שינים, נהוגים בידי מורות קשישות. עולים והים סוף-סוף, באיחור של שעה וחצי. האם נזאק לעצרת?

★ ★ ★

„צריך לזרום דם!“
בדרך יש זמן להכיר את הנוסעים. וגם לעמוד על סיב החומר האנושי הזה. ה„מראשלי“, הסדרן מטעם ועדת-ההפגנה, הוא צעיר עדין, בעל שפמפם, המנסה לשואג להכניס סדר. לידו עוזרת צעירה, מן הסוג שהיו קוראים לה באיך „ביטניקית“, שערות שחורות ארוכות וכפתור: התייצב מול מחזר-חרי המלחמה!

לפני יושב נגר קשיש. מאחורי — טיפוס בעל קול אדיר, הנואם ללא הפסק, קומניסט המתנגד למוסקבה ולפקינג, והדוגל בקאסטרו. רו. „אינו מין הפגנה היא זו? צריך לזרום דם! בלי דם זה לא שווה כלום!“ אבל הוא במיעוט. האוטובוס מורכב מ-אנשים השונאים אלימות — גראפיקאית ב-חברת פירסומת, פקידה בחברת שיווק, והר-בה-הרבה סטודנטים. איש אחד, צייר מיק-צועי שבא עם אשתו, הלבושה במעיל פרווה, הביא עימו שלש שהכין בעצמו. בצד האחד הסיסמה „תנו להם לחיות!“ בצד השני אריה נחמד, הרובץ ליד כבש. במשך היום ראיתי הרבה מאות שלטים מסוג זה, תוצרת עצי-מית, מהם שהיו עשויים בכישרון רב. יחד עימי, על מושב שנועד לאיש אחד, יושבת צעירה בת 17. רות קפלן, יהודיה, דור שני בארצות-הברית, שמינייה-יהודיה, רות זהובות, עני תכלת, וספר של אפלטון-צדיקים ללמוד. יש בחינה.

מדוע היא באה? מפני שצריכים לבוא. כל חברה באו גם. למעט כולם יהודים כמיה. השיתה מתגלגלת על פניו. שאלתי את הרום אינם מתעניינים בה. הם לא דוגלים בציר-נות ובדת. אבל היא דווקא הלכה פועם ל-מתה-קיק, בהלשעת ההורים הצעירים של חברה. זה היה נורא. אורייה מילטריסית כזאת. לאומנות מחרידה. של מי זה היה? של תנועה שמקורא לה ביתר-אבל. באו היא לא רוצה לשקוע על ציונות. מיזם היא מלחמה היא הרגישה בכל זאת אישה קשר. אמריקה היהפיה עוברת על פנינו. מדי-נות ניו-ג'רסי, דלאוור, מאריילנד. גגותי רעפים בים של ירק, נהרות עצומים, חור-שות נהרות בשלל צבעי השלכת. לידנו עוברת שיירה צבאית, גם היא ב-דרך לושינגטון. שני תותחיהם נגררים. מחלונות האוטובוס צועקים: „שלום! שלום!“ החיילים עונים בסמל וי. מכוניות רבות נוסעות באורות דולקים. ברדיו הודיעו כי זוהי השירה שבה יראו אמריקאים טובים שהם „תומכים בבחורים שלנו בויאט-נאם.“ כך מפגינה אמריקה ה-שמרנית, הלאומנית, נגד האמריקה החדשה.

עורך העולם הזה השתתף בהפגנה הגדולה

בוואשינגטון והיה בין הפורצים הראשונים - הוא מדווח:

את העולם כולו — או להישראל כאן, עד ש-יאסרו אותנו?
בלבי שלי ניסרה שאלה שניה, פרטית: האם להישאר כאן, ולהביא לכך שמתר יהיה כתוב בכל העיתונים שחברת-כנסת ישראלית נאסר בהפגנה בפנטאגון — או להסתלק מייד?

★ ★ ★

פרופסורים ונערות „כסית“
חלתי להצטרף להפגנה יום לפני-כן. ברדיו ובטלביזיה הודיעו על ריכוז אלפי חיילים בושינגטון, לקראתה. על המסך נראו פקידים בכירים, שהשמיעו איומים קודרים. בכל מהדורת-חדשות נמסר על הכ-נות נוספות לקבלת פני המפגינים — הבאת צנתנים, ריכוז שוטרים, הכנת מיכלאות ו-בתי-סוהר.

פיקד קצין ברמקול על החיילים: „מחלקה ג'מ"ל — לשמור על הקו — איש לא נכנס, איש לא יוצא.“
היינו מכותרים מכל העברים. רק חור אחד נותר עדיין סבב-הכיתור: קטע של כמה מטרים, מעל לתהום, שהיה תפוס על-ידי המפגינים. שם אפשר היה לרדת בחבל אל ההמונים שעמדו למטה. משם גם באה אלינו תגבורת באותה דרך.

„מה אתם רוצים?“
„שלום!“
„מתי אתם רוצים אותנו?“
„עכשיו!“
„שלום! עכשיו! שלום! עכשיו! שלום...“
בלב כל אחד מאיתנו ניקרה אותה ה-שאלה: האם להסתער על השער ולגרום ל-מירחץ-דמים, ובכך ליצור מאורע שיסעיר

לפתע שאדתי את עצמי: מה אני עו-שה כאן, בעצמי?
ישבתי בין אלף אנשים — רובם צעירים וצעירות, תלמידי אוניברסיטאות — על מש-תחבטון גדול, וצעקתי יחד עם כולם, בקצב, את סיסמת היום:
„מה אתם רוצים?“
„שלום!“
„מתי אתם רוצים אותנו?“
„עכשיו!“

לפנינו, במרחק של כמה צעדים, עמדו חיילים בשתי שורות צפופות, כשרוביהם הטעונים מכהנים לעברנו. הבעת-פניהם הו-כירה את אימרת-האימונים של צה"ל: „רצח בעיניים“. מאחורינו ניצבה שורת-חיילים שנייה.
מעבר לחיילים הודק השער הראשי של הפנטאגון, משרד-הבטחון האמריקאי. משם